

OPIS PREDMETA / SUBJECT SPECIFICATION

Predmet:	Izbrana poglavja o socialnih žuželkah
Subject Title:	Selected Topics in Social Insects

Študijski program Study programme	Študijska smer Study field	Letnik Year	Semester Semester
Doktorski študij Ekološke znanosti / Doctoral Study Ecological Sciences		Izbirni 1 ali 2 ali 3	2 ali 3 ali 4 ali 5

Univerzitetna koda predmeta / University subject code:

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Sem. vaje Tutorial	Lab. vaje Lab. work	Teren. vaje Field work	Samost. delo Individ. work	ECTS
5	5				140	5

Nosilec predmeta / Lecturer:

Jeziki / Predavanja / Lecture:
Languages: Vaje / Tutorial:

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Poznavanje entomologije na ravni drugostopenjskega programa

Prerequisites:

Knowledge of entomology at master level

Vsebina:

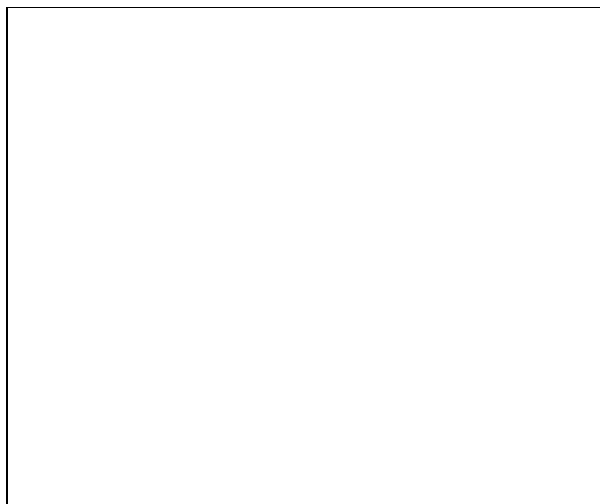
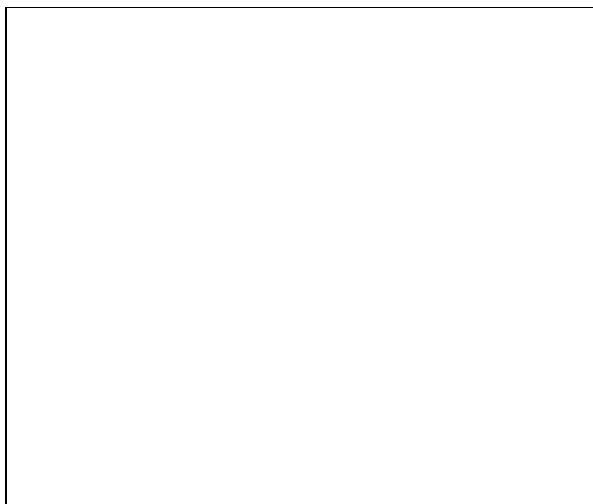
Obravnavana so izbrana poglavja iz naslednjih sklopov.

- Klasifikacija žuželk in tipi postembrionalnega razvoja, značilnosti večjih redov žuželk.
- Definicije: kaste, evsocialnost, homeostaza, polietizem, polimorfizem pri čebelah, socialne žuželke, superorganizem.
- Medonosna čebela kot model socialne skupnosti žuželk: anatomija in fiziologija (zgradba in delovanje) telesa medonosne čebele, zgradba čebeljega gnezda, oblikovanje kast in diferenciacija osebkov, dejavnosti osebkov: delavk, matice, trotov; letni razvojni cikel čebelje družine.
- Reprodukativna citologija in partenogeneza, genetska struktura družine: paritveno vedenje, sestava poddružin čebelje družine; selekcija in vzreja: genetska in vedenjska variabilnost, odpornost na bolezni, biokemijska variabilnost.
- Dejavnosti in vedenje mednosne čebele: delitev dela, starost delavk in dejavnosti znotraj družine, komunikacija, izmenjava hrane, obramba družine, ropanje, čiščenje gnezda, pašne aktivnosti, rojenje. Brezmatične čebele.
- Čebelji feromoni. Gojitev čebel.
- Principi simbioze; mehanizmi patogeneze pri žuželkah – napadenost gostitelja, entomopatogene bakterije, virusi, plesni, paraziti; imunost gostitelja – kutikularna in črevesna bariera.

Contents (Syllabus outline):

Selected topics in the following chapters are discussed.

- Insect classification and types of post-embryonic development; characteristics of the major orders of insects.
- Definitions: caste, eusocial, homeostasis, polyethism, polymorphism as found in bees, social insects, superorganism,
- Honey bees as model of social insect: Anatomy and physiology of honey bee, nest architecture, caste development and differentiation, activities of workers, queens and drones, honey bee colony seasonal cycle.
- Reproductive cytology and parthenogenesis, genetic organisation of colonies: mating behaviour, subfamily structure of colonies; selective breeding: genetic variability, behaviour variability, disease resistance, biochemical variability.
- Activities and behaviour of honey bees: division of labour, worker age and activities inside the hive, communication, food transmission, colony defense, robbing, nest cleaning, foraging, swarming. Queenless bees.
- Honeybee pheromones. Apiculture.
- Concepts of symbiosis; mechanisms of pathogenesis in insects - host invasion, entomopathogenic bacteria; viruses, fungi, parasites; host immunity - cuticle and gut barriers.

Temeljni študijski viri / Textbooks:

- Babnik, J., J. Božič, M. Božnar, M. Debelak, A. Gregorc, M. Jenko-Roglej, J. Jelenc, D. Kresal, M. Meglič, J. Poklukar, J. Rihar, J. Senegačnik, J. Stark, B. Strmole, F. Šivic, U. Vidmar, P. Zdešar, 1998: Od čebele do medu. Kmečki glas, Ljubljana.
- Gregorc, A., 2002: Medonosna čebela in osnove čebelarjenja. Veterinarska fakulteta, Univ. Ljubljana.
- Gregorc, A., 2005: Vzreja čebeljih matic (*Apis mellifera carnica*): priročnik je namenjen vsem čebelarjem z namenom ohranjati kranjsko čebelo in jo s pravilnim načinom vzreje in selekcije še izboljšati. Čebelarstva zveza Zgornje Gorenjske, Žirovnica.

Cilji:

- Podrobno predstaviti znanja o fiziologiji, morfologiji in vedenju žuželk, s poudarkom na razumevanju čebelje družine kot modela
- Podati poglobljena znanja, potrebna za študij specifičnih področij socialnih žuželk
- Zagotoviti razumevanje fizioloških in patoloških procesov v čebelji družini in pri posameznem osebku
- Podrobno pokazati možna raziskovalna področja in interakcije med čebelami in vplivi okolja

Objectives:

- To provide advanced knowledge in the physiology, morphology and behaviour of insects, particularly in relation to understand honeybee colony as a model
- To acquire advanced knowledge necessary to study specific fields in social insects
- To provide advanced understanding of the physiological and pathological processes in bee colony and in an individual bee
- To demonstrate in detail possible research fields and interaction between bees and environmental influences

Predvideni študijski rezultati:

- Po končanem študiju mora biti študent sposoben:
- Podrobno razumeti koncept klasifikacije žuželk, fiziologijo družine medonosne čebele in posameznega osebka
  - Podrobno razumeti patogene in druge okoljske vplive
  - Podrobno spoznati vidike vedenja, patologijo in rejo medonosne čebele
  - Podrobno ugotoviti prednosti in slabosti adaptacijskih sistemov pri čebelah
  - Podrobno razlikovati rase čebel ter primerjati njihov pomen za raziskave in čebelarstvo prakso

Prenesljive/ključne spretnosti in drugi atributi:
Študenti se usposobijo:

- Uporabiti laboratorijske spretnosti, potrebne za

Intended learning outcomes:

- After taking this course the student should be able to:
- Acquire advanced concepts of insect classification, physiology of honey bee colony and individual bee
  - Understand advanced pathogenic and other environmental influences
  - Get advanced knowledge of aspects of honey bee behaviour, pathology and breeding
  - Define in detail the strengths and weaknesses of bees adaptations systems
  - Distinguish in detail bee races, and compare their importance in scientific research and in beekeeping practice

Transferable/Key Skills and other attributes:
Students qualify to:

- Use laboratory skills which are essential for an

samostojno reševanje raziskovalnih problemov in izvedbo poskusov • Za uporabo vrhunske znanstvene literature pri predstavitvi in publiciranju lastnih izsledkov	independent solving of research problems and experiments performance • Use advanced scientific publications for presenting and publishing their work

Metode poučevanja in učenja:

Learning and teaching methods:

• Predavanja • Laboratorijske vaje • Projektno delo	• Lectures • Laboratory excersises • Project work

Načini ocenjevanja:

Delež (v %) /
Weight (in %)

Assessment:

• Laboratorijski dnevnik • Kolokvij • Projekt	20 % 20 % 60 %	• Diary of experimental work • Partial exam • Project

Materialni pogoji za izvedbo predmeta :

• <i>Multimedijska predavalnica</i>   • <i>Čebelje družine</i>   • <i>Terenski čebelarski pribor za praktične vaje</i>   • <i>Laboratorij z mikroskopi in binokularnimi lupami</i>

Material conditions for subject realization

• <i>Lecture hall for multimedia presentations</i>   • <i>Honey bee colonies</i>   • <i>Field apiculture equipment for practical demonstration</i>   • <i>Laboratory with microscopes and binocular lenses</i>

Obveznosti študentov:

(pisni, ustni izpit, naloge, projekti)

• Laboratorijski dnevnik   • Kolokvij   • Projekt

Students' commitments:

(written, oral examination, coursework, projects):

• Diary of experimental work   • Partial exam   • Project